

prof. dr hab. Ewa Olszewska

Klinika Otolaryngologii

Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Ocena

osiągnięć naukowo-badawczych, działalności dydaktycznej i organizacyjnej dr n med. Olgi Stasikowskiej-Kanickiej w związku z postępowaniem o nadanie jej tytułu naukowego doktora habilitowanego nauk medycznych.

1. Podstawy formalne recenzji

- Pismo Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z dn. 17.10.2018 roku – prof. dr hab. n. med. Małgorzata Wągrowaska-Danilewicz,
- Ustawa z dn. 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym, Art. 18 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 27.09.2017 r., poz. 1789)
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 26.09.2016 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego
- Autoreferat w języku polskim i angielskim oraz ankieta osiągnięcia naukowego, osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych opracowane przez Kandydatkę,
- Kopie publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 16 ust.2 Ustawy z dn. 14.03.2003 roku.
- Analiza bibliometryczna dorobku naukowego wraz z wykazem opublikowanych prac Kandydatki przygotowana przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Medycznego w Łodzi.

2. Przebieg pracy zawodowej

Dr n. med. Olga Stasikowska-Kanicka ukończyła Wydział Farmaceutyczny, Oddział Medycyny Laboratoryjnej Akademii Medycznej w Łodzi uzyskując tytuł zawodowy magistra analityki medycznej w 2002 roku. Podczas studiów brała czynny udział w pracach Koła Naukowego przy Katedrze Farmakologii i Farmakodynamiki oraz w pracach badawczych Zakładu Amin Biogennych Polskiej Akademii Nauk w Łodzi, pod kierunkiem prof. dr hab. farm. Jolanty B. Zawilskiej. Po ukończeniu studiów, rozpoczęła studia doktoranckie pracując w Zakładzie Nefropatii, Katedry Patomorfologii Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Ukończenie Studiów Doktoranckich uwieńczone zostało uzyskaniem stopnia dr n. med. w zakresie biologii medycznej na podstawie rozprawy, pt. „Chemokiny CC i receptory chemokinowe CCR w wybranych, rozplemowych glomerulopatiach”, która została wyróżniona przez JM Rektora UM w Łodzi. Od 2006 roku, Kandydatka jest zatrudniona w Zakładzie Nefropatii UM w Łodzi, początkowo na stanowisku asystenta, a następnie od 2008 r do chwili obecnej – adiunkta.

3. Ogólna charakterystyka i ocena osiągnięcia naukowego

Osiągnięcie naukowe Habilitantki to cykl sześciu publikacji powiązanych tematycznie, pt.: „Rola mikrośrodowiska w procesie nowotworzenia i progresji wybranych nowotworów nabłonkowych głowy i szyi. We wszystkich tych pracach, Kandydatka jest pierwszym autorem, określiła swój wkład w tworzenie tych publikacji: pomysł badawczy, zaplanowanie badania, wybór materiału badawczego, wykonanie doświadczenia, analiza wyników i przygotowanie manuskryptu do recenzji. Własny udział procentowy, Habilitantka szacuje na 80% w każdej pracy włączonej do cyklu publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe. Łączna punktacja tych prac oceniam wysoko. Wynosi ona 9,464 punkty współczynnika wpływu IF oraz 130 punktów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Dr n. med. Olga Stasikowska-Kanica podjęła się ważnej i trudnej tematyki badań dotyczącej procesów nowotworzenia i progresji wybranych nowotworów głowy i szyi stawiając sobie następujące cele:

- udział limfocytów CD8+, komórek CD4+, FoxP3+, komórek NK, subpopulacji komórek dendrytycznych w mikrośrodowisku raka jamy ustnej,

- znaczenie odpowiedzi immunologicznej w obrębie mikrośrodowiska nowotworowego (m. in. immunoekspresja PD-L1, związek pomiędzy immunoekspresją PDL1 a liczbą limfocytów CD4+ i FoxP3+).
- określenie liczebności i opisanie subpopulacji makrofagów (M1 i M2) w wybranych przypadkach leukoplakii oraz raka jamy ustnej (z przerzutami i bez przerzutów)
- ocena immunoekspresji metaloproteiny ADAM10 oraz jej związku z gęstością naczyń w leukoplakii oraz raku jamy ustnej z przerzutami i bez przerzutów
- analiza procesów angiogenezy i przemiany nabłonkowo-mezenchymalnej w toczącym się procesie nowotworowym.

Do realizacji tych celów, Habilitantka zastosowała metody immunohistochemiczne we wszystkich publikacjach wchodzących w skład osiągnięcia naukowego. Wykazała, m. in. zwiększoną liczbę limfocytów CD8+ w mikrośrodowisku raka jamy ustnej, w grupie raków bez przerzutów potwierdzając udział tych limfocytów w kontroli wzrostu nowotworu oraz ich pozytywnego wpływu na rokowanie pacjentów z rakiem jamy ustnej. Cenne, z punktu widzenia badawczego i klinicznego jest wykazanie przez Kandydatkę, roli limfocytów Treg w procesie nowotworzenia. Ich istotnie zwiększona liczba w grupie raków z przerzutami, w porównaniu z grupą raków bez przerzutów świadczą o immunosupresyjnym działaniu limfocytów Treg w mikrośrodowisku raka jamy ustnej.

Kontynuacją powyższych badań była weryfikacja procesów kontroli odpowiedzi immunologicznej w obrębie mikrośrodowiska nowotworowego. Uzyskując wyższą ekspresję receptora programowanej śmierci PD-1 oraz jego ligandy - PD-L1 i PD-L2 w porównaniu z grupą kontrolną, Habilitantka wykazały, że ekspresja PD-L1 na komórkach raka jest indukowana przez komórki układu immunologicznego. Natomiast komórki dendrytyczne, jak i komórki tuczne mają właściwości przeciwnowotworowe. Badania dr n med. Olgi Stasikowskiej-Kanickiej ukazały nowe spojrzenie na interakcje pomiędzy tymi komórkami. Autorka wysunęła hipotezę, że te interakcje mogą potencjalnie ukierunkowywać charakter odpowiedzi immunologicznej (przeciwnowotworowy lub pronowotworowy).

Dr n med. Olga Stasikowska-Kanicka, obejmuje swoim zainteresowaniem różne obszary rozwoju i możliwości hamowania wzrostu nowotworu. Zaobserwowała istotnie wyższą liczbę makrofagów we wszystkich badanych przypadkach raka jamy ustnej, co więcej liczebność ta w grupie raków z przerzutami była istotnie wyższa w porównaniu z grupą raków bez

przerzutów. Autorka słusznie wnioskuje, że, makrofagi biorą udział w progresji raka jamy ustnej.

Podsumowując cykl sześciu prac powiązanych tematycznie wchodzących w skład osiągnięcia naukowego mogę stwierdzić, że stanowią one duże osiągnięcie naukowo-badawcze Habilitantki, wnoszą bowiem nowe, nieznane dotychczas, mechanizmy rozwoju nowotworów głowy i szyi. Na podkreślenie zasługuje również to, że szereg zależności pomiędzy elementami mikrośrodowiska, zwłaszcza pomiędzy subpopulacjami komórek układu immunologicznego oraz wskazanie dominujących mechanizmów kontroli odpowiedzi immunologicznej, powinno być poddane dalszej, wnikliwej analizie badawczej ze względu na potencjalne ich znaczenie w ocenie przebiegu i rokowania choroby nowotworowej. A zatem, Habilitantka widzi możliwość dalszych badań w tym zakresie. Prace badawcze dotyczące wzajemnych relacji pomiędzy elementami mikrośrodowiska nowotworu mogą pozwolić na wskazanie czynników odpowiedzialnych za wzrost i inwazyjność nowotworów, a tym samym przyczynić się do postępów w leczeniu w tych schorzeniach. A zatem badania naukowe dr n med. Olgi Stasikowskiej-Kanickiej dotyczące tego problemu powinny stanowić podstawę dalszych badań.

Konsekwentna realizacja tematyki związanej z mechanizmami patogenetycznymi nowotworów głowy i szyi pozwoliła Habilitantce na sformułowanie wielu ważnych, nowych i o dużym znaczeniu klinicznym wniosków dotyczących, m. in raka krtani. Do niektórych z nich należą:

- oznaczenie poziomu białek HIF-1a (*hypoxia-inducible factor*) i COX-2 można uznać za potencjalne, ważne narzędzie wspomagające określanie stopnia zaawansowania raka krtani;
- ocena ekspresji białek ścieżki sygnałowej FGFR1/3-PI3K/AKT jest istotna w identyfikacji pacjentów z niekorzystnym rokowaniem;
- określenie immunoekspresji IL-1 β w związku z immunoekspresją receptora dla EP2 w prognozowaniu progresji nowotworu;
- SOX1 i ścieżka sygnałowa

4. Dorobek naukowy

Dorobek naukowy Habilitantki, poza cyklem sześciu powiązanych ze sobą tematycznie prac, tworzy 58 publikacji naukowych znajdujących się w bazie Journal Citation Reports (w 24 z nich jest pierwszym lub drugim autorem) oraz siedem prac nie znajdujących się w tej

bazie. Liczba publikacji ze współczynnikiem wpływu IF jest wysoki i wynosi 66,932. Suma punktów MNiSW za publikacje naukowe to 964 punkty, w tym 122 punkty przypadają na prace, w których Kandydatka jest pierwszym autorem.

Punktacja publikacji zgłaszanych jako osiągnięcie naukowe to: IF 9,464 i MNiSW: 130.

Łączna liczba cytowań, Index Hirscha, zgodnie z ISI Web of Science Core Collection wynosi 9. Dorobek naukowy Habilitantki, pod względem punktacji, oceniam wysoko. Wskazuje on na dużą wartość naukową opublikowanych prac.

5. Wyróżnienia i nagrody

Działalność naukowa i dydaktyczna została wysoko oceniona przez Władze Uniwersytetu Medycznego w Łodzi i towarzystwa naukowe, czego wyrazem są wyróżnienia i nagrody. Habilitantka otrzymała liczne nagrody JM Rektora UMw Łodzi za działalność naukową w latach 2009-2016, nagrodę dla najlepszego nauczyciela akademickiego, nagrodę JM Rektora za pracę doktorską, pt.: „Chemokiny -CC i receptory chemokinowe CC-R w wybranych rozplamowych glomerulopatiach”, nagrodę Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej dla najlepszej absolwentki Oddziału Medycyny Laboratoryjnej Wydziału Farmaceutycznego UM w Łodzi.

6. Działalność dydaktyczna

Habilitantka realizuje różne formy zajęć dydaktycznych: ćwiczenia, seminaria i zajęcia fakultatywne. Dr n med. Olga Stasikowska-Kanicka prowadzi samodzielnie ćwiczenia z podstaw patomorfologii oraz technik diagnostyki patomorfologicznej dla studentów Wydziału Farmacji, Wydziału Nauk o Zdrowiu oraz Wydziału Lekarsko-Dentystycznym, również ćwiczenia dla studentów II roku Ratownictwa Medycznego. Habilitantka prowadzi ćwiczenia dla studentów anglojęzycznych z zakresu metodyki technik patomorfologicznych, cytologii oraz zajęcia seminaryjne dla studentów Wydziału Lekarskiego i zajęcia z podstaw patomorfologii oraz z patomorfologii jamy ustnej dla studentów Wydziału Lekarsko-Dentystycznego. Za swoją pracę dydaktyczną została uhonorowana, przez JM Rektora UM w Łodzi, nagrodą dla najlepszego nauczyciela akademickiego. Warto podkreślić również współudział dr n med. Olgi Stasikowskiej-Kanickiej w granie dydaktycznym „FARM@BIO - zintegrowany system rozwoju kompetencji studentów Wydziału Farmaceutycznego oraz Wydziału Nauk Biomedycznych i Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Medycznego w

Łodzi w odpowiedzi na potrzeby społeczeństwa, rynku pracy oraz gospodarki opartej na wiedzy” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej.

7. Działalność organizacyjna

Działalność organizacyjna dr n med. Olgi Stasikowskiej-Kanickiej związana jest z koordynacją i organizacją zajęć dydaktycznych dla studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu (Zdrowie Publiczne, Ratownictwo Medyczne) oraz studentów Oddziału Medycyny Laboratoryjnej Wydziału Farmacji. Ponadto, Habilitantka jest, od 2007 roku, członkiem Rady Programowej Oddziału Medycyny Laboratoryjnej, będąc współtwórcą „Treści Programowych” 5-letniego trybu nauczania w Oddziale Medycyny Laboratoryjnej w latach 2008-2009. Aktywnie uczestniczy również w działalności Łódzkiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Patomorfologicznego i organizowaniu przez Towarzystwo cyklicznych spotkań naukowych. W 2007 roku wzięła udział w pracach Komitetu Organizacyjnego XVII Zjazdu Polskiego Towarzystwa Patomorfologów, który odbył się w Łodzi w dniach 21-23.06.2007. Jest członkiem Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych i członkiem Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Laboratoryjnej.

8. Opieka naukowa prac magisterskich i licencjackich

Habilitantka jest promotorem dwóch prac magisterskich, dwóch prac licencjackich oraz opiekunem kilku prac magisterskich studentów Oddziału Medycyny Laboratoryjnej Wydziału Farmacji UM w Łodzi.

9. Podsumowanie końcowe

Dorobek dr n med. Olgi Stasikowskiej-Kanickiej jest wartościowy, oryginalny, oparty o pracochłonne, innowacyjne eksploracje teoretyczne i empiryczne. Od początku pracy zawodowej jako nauczyciel akademicki do chwili obecnej, Habilitantka jest wierna problematyce dotyczącej badań molekularnych w nowotworach. Ankieta bibliometryczna dorobku naukowego Kandydatki informuje zarówno o wysokim współczynniku Impact Factor, jak i punktacji MNiSW. W przedstawionych mi do oceny publikacjach, wykazała się dużą samodzielnością wnioskowania, obroną wyników własnych, nawet w świetle innych sprzecznych doniesień, jak w przypadku komórek tucznych w rokowaniu choroby nowotworowej. Z obowiązku recenzenta, chciałabym również wspomnieć o stronie językowej i stylistycznej pracy. Napisana jest poprawnie, warstwę językową charakteryzuje komunikatywność i jednoznaczność w wyrażaniu myśli, dokumentacja habilitacyjna

przygotowana została starannie zgodnie z wymogami Ustawy z dn. 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym. Niemniej jednak, zaskakuje niewielka liczba wypromowanych prac magisterskich oraz brak czynnego udziału w konferencjach międzynarodowych zagranicznych. Ponadto, Habilitantka odbyła tylko jeden staż naukowy w Szpitalu Uniwersyteckim w Wiedniu dwa lata po ukończeniu studiów na UM w Łodzi. Wskazane byłoby prezentowanie wyników badań własnych na arenie międzynarodowej, nawiązanie ścisłej współpracy z renomowanymi ośrodkami o zasięgu międzynarodowym, zwłaszcza, że Habilitantka jest już recenzentem czasopism o tym zakresie.

10. Wniosek końcowy

Całokształtu działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej, organizacyjnej dr n med. Olgi Stasikowskiej-Kanickiej spełnia warunki określone w Ustawie o tytule naukowym i stopniach naukowych. Zwracam się zatem do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi nadanie jej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk medycznych.

Białystok, 19 listopada 2018

Prof. dr hab. Ewa Olszewska
specjalista otolaryngologii
2176986